
Lékaři roku

Lékaři roku

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

6.4.2012 Hospodářské noviny Strana 5 Česko, autor: Michaela Mužíková a Julie Daňková

K Radaně Königové svázely sanitky desítky let těžce popálené a ona je vracela ze sálu zpět do života. Jan Trachta dělal něco podobného v polních podmínkách: více než šestsetkrát operoval na misích v Kongu nebo na Haiti. Michal Dubský zase usilovně pracuje na tom, aby se pod skalpel pacienti vůbec nedostali – místo amputací používá kmenové buňky. Na základě ankety odborníků udělila včera Unie pacientů všem třem titul Lékař roku. Práci oceněných přibližují redaktorky Michaela Mužíková a Julie Daňková.

Žena, která vrací lidem tvář

Světově proslulá odbornice Radana Königová zakládala v 60. letech na pražské klinice plastické chirurgie oddělení léčby popálenin.

Silvestrovské odpalování petard, smažení jídla na oleji i lehkovážné zacházejí s elektrickým proudem může skončit těžkým znetvořením lidské kůže. Právě pacientům, od kterých ostatní odvracejí oči, věnovala svůj život lékařka Radana Königová, která včera převzala ocenění Lékař roku za celoživotní přínos v medicíně.

K medicínské profesi ji přitáhla vzpomínka na otce. „Vůně jeho ordinace mi vždy imponovala, vábila mě, a hlavně jsem viděla otce, jak jedná s pacienty, což na mě velice působilo,“ řekla v rozhovoru pro Zdravotnické noviny držitelka titulu Rytířka českého lékařského stavu.

Studium medicíny pro ni tehdy bylo jasnou volbou. Poté, co v padesátých letech odpromovala na Fakultě všeobecného lékařství Univerzity Karlovy, pracovala na chirurgických odděleních v Podbořanech a Karlových Varech. Až v roce 1962 ji do pražských Vinohrad přitáhl další životní vzor, osobnost průkopníka československé plastické chirurgie a zakladatele prvního popáleninového centra na starém kontinentu profesora Františka Buriana. Právě tehdy opustila oblast obecné chirurgie a začala se postupně specializovat na léčbu popálenin.

Ta se přitom podobá časosběrnému dokumentu. Bezprostředně po nehodě totiž lékař svádí boj o zachování životně důležitých funkcí těla. Po dlouhé době přijde na řadu transplantace, která mnohokrát změní postavu i tvář člověka k nepoznání. A pak nastává dlouhý proces seznamování se s novým lidským „já“ a uvykání na reakce očí klopících známých. „Profesor Burian nás učil, že nejde jen o funkční stránku, ale že je třeba věnovat se i stránce estetické, aby pacient byl společností přijat,“ potvrzuje Königová. To ona už od konce šedesátých let zakládala a mnoho let vedla oddělení pro léčbu popálenin kliniky plastické chirurgie, které se pod jejím vedením stalo v roce 1990 nezávislou klinikou.

Radaně Königové tak za desítky let praxe pacienti přibývali, aniž by se mohla přestat věnovat těm předešlým. Dodnes plní přihrádky v její pracovní diapositivě dlouhodobě sledovaných pacientů a ona na jich učí studenty.

Na popálení se v Česku léčí v průměru jedno procento obyvatel ročně – až v polovině případů jde o úrazy dětí. Radana Königová své studenty z 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy připravuje i na to, že ne vždy si dítě zranění přivodí samo. Běžný pád většinou nepřivodí symetricky popálené ruce a nohy dětí – takové případy pak odhalují domácí násilí.

Složitým osudům pacientů s radostí obětovala veškerý volný čas, a právě proto patří letošní ocenění za celoživotní přínos v medicíně právě jí. I ve svých dvaosmdesáti letech je k zastížení na půdě vinohradské fakultní nemocnice. „Je to pro ni koníček, má tady svoji kancelář a učí studenty. Na operační sály už nechodí, dělá, na co ve svém věku stačí, co ji zajímá a baví, protože ona žije skutečně jenom pro tu práci. Popáleniny jako předmět přednáší převážně zahraničním studentům,“ říká Lubomír Brož, přednosta kliniky popáleninové medicíny na pražských Vinohradech, který s Radanou Königovou pracuje už třicet dva let.

600 operací v Kongu či Súdánu

Čtyři roky jezdí Jan Trachta s Lékaři bez hranic po světě a operuje, kde je potřeba. Někdy jen při petrolejce.

Nemocnice bez vody a elektřiny nebo postele, na nichž umírají pacienti, protože chybí vyškolené sestry. Pětatřicetiletý chirurg Jan Trachta toho viděl na svých humanitárních misích už hodně.

Z domovského oddělení ve špičkově vybaveném Motole s Lékaři bez hranic vycestoval už sedmkrát. Operoval v Kongu, Jižním Súdánu či na Haiti. Někdy v zónách válečného konfliktu, jindy v místech přírodních katastrof. Za tu dobu si ale zvykl nesrovnávat: „Pohybovat se v africké nemocnici a zůstat v hlavě Evropanem je naprosto sebevražděné. Jestliže se rychle nepřehodíte do režimu, kde neexistuje nic jako krevní banka a kde sestry nechávají umírat pacienty, protože nejsou dostatečně vyškolené, budete se rozčilovat nad každou hloupostí, vytvoříte jediné napětí a vyhoříte za tři týdny. Musíte to brát tak, jak to je, a zlepšovat to málo, co zlepšit jde,“ popsal Trachta nedávno pro HN.

Přibližně šest set operací v polních podmínkách ho však neposunulo jen lidsky, ale i profesně. V Motole by na těžké případy jako mladý lékař dlouho čekal, na misích je musel řešit hned a sám.

Zachraňuje nohy před amputací

Michala Dubského ocenila jako prvního Čecha prestižní Americká diabetologická asociace.

Před čtyřmi lety zachránil Michal Dubský první diabetickou nohu. Namísto toho, aby ji pacientovi s cukrovkou uřízl, vstříkl do ní spolu s týmem kolegů z pražského Institutu klinické a experimentální medicíny (IKEM) kmenové buňky. Prokrvení se rázem zlepšilo. Díky Dubskému tak už čtyřicet pacientů uniklo amputaci nohy. Nyní proto získal Jeseniovu cenu za vědecký přínos.

* HN: V poslední době je o vašich úspěších dost slyšet. Stiháte v IKEM ošetřit všechny pacienty s cukrovkou, kteří se na vás obrací?

V naší ambulanci se léčí pacienti z celé republiky a problém vyhovět všem máme po celou dobu, co existujeme. Dvacet let. Teď je to však jiné v tom, že pacienti začali do nové metody vkládat hodně nadějí. Občas ale mají očekávání, aniž by k tomu měli také dost informací. Všem totiž kmenové buňky neaplikujeme. V budoucnu sice s rozšířením počítáme, ale prozatím takto postupujeme jen u hodně závažných nálezů, kdy není možné neprokrvené cévy roztáhnout klasicky balonkovou plastikou.

* HN: Když jste však žádali o grant na další rozvoj metody, nedostali jste ho. Neuvažujete, že byste pokračoval v USA, kde jste loni získal prestižní ocenění?

O žádném pracovním přesunu neuvažuji. Výzkum i moderní terapeutické metody jsou v Česku na velmi vysoké úrovni, i když třeba zrovna v grantové agentuře nejsou peníze. Navíc léčba diabetické nohy touto metodou je i ve Spojených státech teprve ve stadiu výzkumu.

* HN: O to těžší muselo být, když jste před čtyřmi lety v IKEM aplikovali kmenové buňky z krve do nohy prvnímu pacientovi.

Měli jsme velké obavy z úspěšnosti a nežádoucích účinků. S přípravou jsme začali už o rok dříve, v roce 2007. Vedoucí projektu v IKEM, profesorka Jirkovská, spolupracovala s profesorkou Sykovou z Ústavu experimentální medicíny Akademie věd. Postup nám ale ještě předtím musela schválit etická komise a také jsme měli od pacienta podepsaný informovaný souhlas. Předali jsme mu k tomu všechny dostupné poznatky z odborné literatury.

* HN: Kolik pacientů jste už za tu dobu takto léčili?

Metodu jsme zatím použili u osmadvaceti pacientů a prokrvení tkání se zlepšilo u čtyřiceti z nich.

***

Lékaři roku podle pacientů Nejlepší praktický lékař: Dalibor Stoszek (36 let) Má zkušenosti ze zambijské International Health Clinic, z Karvinské hornické nemocnice i ze záchranné služby. Je členem letecké posádky Královéhradeckého kraje. Od roku 2010 má vlastní ambulanci v Hořicích v Podkrkonoší. Nejlepší nemocniční lékař: Michal Turek (37 let) Vede porodnici v písecké nemocnici. Specializuje se především na gynekologické operace. Je aktivní sportovec. Vyhral mistrovství lékařů ČR na horských kolech a byl třetí na evropském mistrovství lékařů v cyklistice. Nejlepší lékař specialista: Peter Kultán (34 let) Je internista Karvinské hornické nemocnice a vede nutriční ambulanci. Kromě výživy se zaměřuje také na screening rakoviny tlustého střeva, což je v Česku rozšířená diagnóza. Ročně onemocní přes sedm tisíc lidí.